

PAŃSTWOWA JEDNOSTKA ORGANIZACYJNA
„POLSKIE RADIO I TELEWIZJA”
OŚRODEK BADANIA OPINII PUBLICZNEJ

00-950 Warszawa, skr. pocztowa 46, tel. 47 87 91, 47 87 92

tlx 81 53 31, fax 43 46 51

grudzień 1993 r.

SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ

Pod koniec listopada w sondażu realizowanym przez Ośrodek Badania Opinii Publicznej zamieszczono między innymi dwa pytania dotyczące samooceny sytuacji materialnej przez badanych.

Badanie zrealizowano na próbie 972 osób mających 15 lat lub więcej. Maksymalny błąd statystyczny, jakim mogą być obciążone wyniki sondażu wynosi $\pm 3,1\%$.

Celem dokonanej analizy było określenie, jak wśród poszczególnych grup społeczno-demograficznych przedstawia się samoocena sytuacji materialnej oraz poznanie poglądów respondentów dotyczących oceny własnego położenia w odniesieniu do sytuacji materialnej innych Polaków.

Nieliczne osoby – co dwudziesta – oceniają swoją sytuację materialną jako bardzo dobrą lub niezłą. Badani przeważnie uważają, że ich poziom zamożności jest średni lub nienajlepszy – taką ocenę wyraża w każdym z tych przypadków dwie piąte Polaków. Natomiast co siódmy respondent uznał swoją sytuację materialną za złą.

Poczucie nienajlepszej lub wręcz złej sytuacji materialnej wyraźnie dominuje wśród bezrobotnych (taką ocenę swojej sytuacji wyraża 78% z nich), a także wśród rolników i robotników (odpowiednio 64% i 61%), osób w wieku 40-59 lat (63%) oraz respondentów z wykształceniem podstawowym lub zasadniczym (odpowiednio 61% i 60%), mieszkańców wsi (61%) i emerytów (60%).

Stosunkowo rzadko swoją sytuację finansową oceniają, jako nienajlepszą lub złą, osoby pracujące na własny rachunek (34%), badani z wykształceniem wyższym (35%) oraz najmłodsi badani (40%), a co się z tym wiąże osoby, które jeszcze się uczą (35%).

Oto pełne dane na ten temat (dane w procentach, każdorazowo 100% stanowi wyodrębniona kategoria społeczno-demograficzna):

	Samooceń sytuację materialną Jest ona:			
	bardzo dobra, niezła	średnia	nienaj- lepsza	zła
Ogółem	5	41	40	14
Wśród badanych ze względu na				
<u>wiek:</u>				
- 16-24 lat	15	45	29	11
- 25-39 lat	5	45	39	11
- 40-49 lat	5	33	46	16
- 50-59 lat	1	35	48	16
- 60 i więcej lat	1	43	37	19
<u>pleć:</u>				
- mężczyźni	5	41	39	15
- kobiety	6	40	40	14
<u>wykształcenie:</u>				
- podstawowe (pełne i niepełne)	3	36	38	23
- zasadnicze zawodowe	4	36	47	13
- średnie	8	49	38	5
- wyższe niepełne	10	44	32	14
- wyższe pełne	13	52	27	8
<u>aktywność zawodowa:</u>				
- pracujący	5	44	40	11
- niepracujący	5	38	39	18
<u>niepracujący:</u>				
- renciści, emeryci	2	38	40	20
- gospodynie domowe	5	47	33	15
- uczniowie, studenci	20	45	25	10
- bezrobotni	0	22	60	18

Samoocena sytuacji materialnej
Jest ona:
bardzo dobra, średnia nienaj- zła
niezła lepsza

przynależność

społeczno-zawodowa:

- rolnik indywidualny	1	35	43	21
- robotnik	3	36	45	16
- pracownik umysłowy	9	48	36	7
- pracujący na własny rachunek	13	53	21	13

miejsce zamieszkania:

- wieś	2	37	44	17
- miasto do 100 tys. mieszkańców	8	39	39	14
- miasto ponad 100 tys. mieszkańców	7	47	34	12

Z kolei badanych poproszono aby powiedzieli, jak oceniają swoją sytuację materialną w porównaniu do położenia finansowego innych ludzi.

Najwięcej z badanych - trzy piąte - uznała własną sytuację materialną za podobną do sytuacji, w jakiej znajduje się większość Polaków. Jednak co trzeci respondent ocenił swoje położenie jako gorsze niż sytuacja innych osób. Natomiast co dziesiąty ma poczucie, że powodzi się mu lepiej niż innym.

We wszystkich grupach społeczno-demograficznych przeważa opinia o podobieństwie własnej sytuacji materialnej do sytuacji, w jakiej znajduje się większość mieszkańców kraju.

Jednak wśród badanych z wykształceniem podstawowym i gospodyń domowych (po 42%) oraz rolników (39%) i robotników (37%), a także wśród mieszkańców wsi (39%) stosunkowo dużo osób uważa swoje położenie materialne za gorsze w porównaniu do innych.

Natomiast stosunkowo rzadko poczucie gorszej sytuacji materialnej w odniesieniu do innych mają osoby z wykształceniem wyższym pełnym (7%) i niepełnym (12%) oraz uczniowie (14%), pracownicy umysłowi (16%) i respondenci pracujący na własny rachunek (17%).

Oto pełne dane na ten temat (dane w procentach, każdorazowo 100% stanowi wyodrębniona kategoria społeczno-demograficzna):

W porównaniu do większości ludzi w Polsce					
powodzi mi się:					
	znacznie lub trochę lepiej	podobnie	trochę gorzej	znacznie gorzej	trudno powie- dzieć
Ogółem	10	58	20	10	2
Wśród badanych ze względu na					
<u>wiek:</u>					
- 16-24 lat	10	61	16	6	7
- 25-39 lat	9	61	21	8	1
- 40-49 lat	8	58	20	11	3
- 50-59 lat	7	57	23	11	2
- 60 i więcej lat	14	50	19	14	3
<u>pleć:</u>					
- mężczyźni	10	57	21	9	3
- kobiety	9	58	20	10	3
<u>wykształcenie:</u>					
- podstawowe (pełne i niepełne)	7	49	26	16	2
- zasadnicze zawodowe	6	59	23	9	3
- średnie	12	67	15	4	2
- wyższe niepełne	20	63	7	5	5
- wyższe pełne	25	67	4	3	1
<u>aktywność zawodowa:</u>					
- pracujący	10	62	20	6	2
- niepracujący	10	53	20	13	4
<u>niepracujący:</u>					
- renciści, emeryci	12	51	20	14	3
- gospodynie domowe	3	55	25	17	0
- uczniowie, studenci	14	66	13	1	6
- bezrobotni	3	60	15	17	5

W porównaniu do większości ludzi w Polsce
powodzi mi się:
znacznie podobnie trochę znacznie trudno
lub trochę gorzej gorzej powie-
lepiej dzieć

Przynależność

społeczno- zawodowa:

- rolnik indywidualny	5	54	25	14	2
- robotnik	6	54	24	13	3
- pracownik umysłowy	16	66	13	3	2
- pracujący na własny rachunek	18	62	10	7	3

miejsce zamieszkania:

- wieś	4	53	25	14	4
- miasto do 100 tys. mieszkańców	14	61	16	7	2
- miasto ponad 100 tys. mieszkańców	14	61	17	7	1

Biorąc pod uwagę samoocenę sytuacji materialnej oraz jej odniesienie do sytuacji innych Polaków, wśród osób w złej sytuacji materialnej dominuje, czego należało się spodziewać, poczucie gorszej sytuacji niż większości ludzi w Polsce (takie odczucie deklaruje wśród nich 63%). Natomiast osoby o niezłej i średniej sytuacji materialnej mają stosunkowo rzadko poczucie gorszej od innych sytuacji materialnej.

Oto pełne dane na ten temat (dane w procentach, każdorazowo 100% stanowi wyodrębniona kategoria ze względu na samoocenę sytuacji materialnej):

Samoocena sytuacji materialnej Jest ona:	W porównaniu do większości ludzi w Polsce powodzi mi się:				
	znacznie lub trochę lepiej	podobnie	trochę gorzej gorzej	znacznie trudno powie- dzieć	
- bardzo dobra lub niezła	61	37	0	0	2
- średnia	13	75	9	1	2
- nienajlepsza	3	52	31	11	3
- zła	1	32	27	36	4

Tak więc podsumowując należy stwierdzić, że poczucie nienajlepszej lub wręcz złej sytuacji materialnej oraz gorszego położenia w porównaniu do większości Polaków mają najczęściej rolnicy i robotnicy oraz osoby z wykształceniem podstawowym, a także mieszkańcy wsi.

Natomiast stosunkowo rzadko negatywna ocena sytuacji materialnej wraz z poczuciem gorszego położenia w porównaniu do innych występuje wśród osób uczących się i respondentów z wykształceniem wyższym.

Warto także zwrócić uwagę, że wśród bezrobotnych trzy czwarte negatywnie ocenia swoją sytuację materialną, ale dwie trzecie uważa, że powodzi się im podobnie jak innym Polakom.